

De discussie over het diergeneesmiddelenregister laaide de laatste maanden in België hoog op. Wat zijn de voordelen van registratie en wat zijn de verschillen omtrent de toepassing van medicijnen tussen België en Nederland? Twee dierenartsen en twee veehouders uit beide landen vergelijken hun ervaringen.

Het diergeneesmiddelengebruik staat al langer ter discussie en gaf de laatste jaren aanleiding tot verplichte registratiesystemen. Vraag blijft of registratie voor de veehouder voordelen biedt.

De registratie van het diergeneesmiddelengebruik gebeurt doorgaans te weinig door de veehouders. Ook professor Aart de Kruif, decaan van de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent, is die mening toegedaan. De komst van het diergeneesmiddelenregister ziet hij, op voorwaarde dat het systeem op een praktische manier toegepast wordt, om die reden alleen maar als een voordeel. 'In de eerste plaats is het register vooral wennen voor de veehouder. Eigenlijk moet je het zien als een vorm van zekerheid op je bedrijf. Stel nu dat de tankmelk positief is bevonden op antibiotica. Veehouders die op dat moment alles goed registreren en een sluitend register kunnen voorleggen, hebben iets in handen om te bewijzen dat ze correct gewerkt hebben. Een menselijke fout is in dat geval ook niet uitgesloten maar dan kun je het tenminste controleren.' Wat het gebruik van medicijnen betreft is De Kruif van mening dat daar nog maar al te vaak slordig mee omgegaan wordt. 'Dat geldt niet alleen voor antibiotica. Neem nu de prostaglandines. Zomaar beginnen met het inspuiten van koeien die niet tochtig worden, heeft geen enkele zin. Vóór het starten van een behandeling moet er eerst een diagnose gesteld zijn of toch zeker een waarschijnlijkheidsdiagnose. Het is immers bewezen dat bij een inspuiting met hormonen slechts drie van de tien koeien uiteindelijk op de behandeling reageren. Als de consument echter hoort dat een boer zomaar zijn koeien inspuit met allerlei producten, dan zorgt dit ongetwijfeld voor antireclame. Dan krijgt de boer en dus ook de melk een slecht imago door zijn eigen schuld.' Meedoen met IKM en bedrijfsbegeleiding is daarom volgens hem een noodzaak. 'Als sector moet je er alles aan doen om het imago hoog te houden. Door een goede kwaliteitscon-

trole en door systemen als IKM en KKM heeft melk de voorbije jaren een goed en gezond imago gekregen.'

Nationale registratiesystemen

Zowel in Nederland als in België bieden de respectievelijke kwaliteitsgarantiesystemen IKM en KKM een duidelijke reglementering voor het bijhouden van het diergeneesmiddelengebruik op het melkveebedrijf. 'Binnen KKM is de veehouder vrij hoe of op welke manier hij het gebruik van diergeneesmiddelen op zijn bedrijf registreert', vertelt Yvonne van der Vorst, medewerker KKM. 'Alle behandelingen bij het jongvee, het melkvee of de stieren die de veehouder zelf uitvoert of door de dierenarts laat uitvoeren, moeten daarin geregistreerd worden.' Die registratie omvat informatie als identificatiegegevens van het dier, het toegepaste middel of het registratienummer, de hoeveelheid en de wachtermijn. Aanvullend kent KKM, in tegenstelling tot het Vlaamse systeem, ook de zogenaamde 'verliesregistratie', waarbij alle diergeneesmiddelen die teruggaan naar de dierenarts of verloren gaan door breuk genoteerd worden. 'Bij het uitrekenen van wat er binnenkomt en uitgaat, moet je als veehouder, althans in principe, op nul uitkomen.' Een overkoepelend en officieel registratiesysteem dat over de sectoren heen op elk bedrijf het medicijngebruik registreert, is er in Nederland nog niet. 'Deelname aan KKM is hier echter wel verplicht door de wet op product-erkenning.' In Vlaanderen is al lange tijd sprake van het diergeneesmiddelenregister. Daarbij zou in de nabije toekomst elk gebruik van medicijnen genoteerd worden in een wettelijk register dat door officiële instanties wordt gecontroleerd. Voorlopig gebeurt in Vlaanderen, net zoals in Nederland, enkel een registratie via het kwaliteitssysteem IKM. 'Het enige verschil met het Nederlandse systeem is de verplichting om vooraleer de melk van een behandelde koe meegegeven wordt, eerst die melk te testen op de aanwezigheid van antibiotica. De datum en de resultaten van die test moeten ook in het register terechtkomen', vertelt Luc De Vreese, verantwoordelijke IKM Vlaanderen. 'De ervaringen in de praktijk leren dat de continue registratie moeilijk is voor de veehouders en dat er een zekere inspanning en discipline voor nodig zijn. Maar als de tankmelk één keer werd afgekeurd, blijkt de inspanning heel belangrijk.' Toch ontkent hij niet dat de discussie rond het diergeneesmiddelenregister het er ook voor IKM niet makkelijker op maakt. 'Voor de één hoeft het niet en voor de andere dan weer wel, wat heel wat onduidelijkheid met zich meebrengt. Voor ons is het nog een beetje de vraag hoe IKM op die ontwikkelingen moet inspelen. De bedoeling is alvast om het register vereist voor IKM te laten vallen op voorwaarde dat in het officiële register dezelfde gegevens worden genoteerd.'

Attentie op antibiotica

Tot begin deze eeuw nam het geneesmiddelengebruik in de dierlijke sector jaar na jaar lichtjes toe. 'Die stijging was doorgaans te wijten aan de enorme toepassing van antibiotica, wat op haar beurt het gevolg was van het intensiveren van de veehouderij', vertelt professor De Kruif, terwijl hij het voorbeeld van de droogzetpreparaten aanhaalt. 'Het probleem met antibiotica is dat die te vaak preventief werden en nog steeds worden gebruikt, wat

niet de bedoeling is van deze geneesmiddelen. Daarom staat ook het droogzetten met antibiotica ter discussie.' Toch is hij resoluut wanneer het over dit medicijn gaat. 'Antibiotica zijn ongetwijfeld prima geneesmiddelen op voorwaarde dat ze correct gebruikt worden en niet in het wilde weg. De discussie is weer zo een moderne trend: jaren geleden werd het gebruik ervan sterk gestimuleerd en nu zou dat middel opeens niet goed meer zijn. Dat is niet waar. De gulden middenweg moet bewandeld worden. Neem nu het voorbeeld van de droogzetters. Het is beter om alle koeien droog te zetten met een goed droogzetpreparaat op basis van antibiotica dan zonder dergelijke middelen. Met een droogzetter kun je immers bestaande uierinfecties genezen en nieuwe besmettingen voorkomen. Droogzetten is dus duidelijk beter voor het dierenwelzijn en dat moet je ook in die discussie betrekken. Op biologische bedrijven mogen de veehouders geen droogzetpreparaten gebruiken, wat weinig verantwoord is, voor het welzijn van de dieren en voor de melkkwaliteit.' Een vermindering van het geneesmiddelengebruik is volgens De Kruif veeleer te bereiken door terugdringing van het oneigenlijk gebruik of van het niet gericht toedienen van medicijnen door de veehouder op eigen houtje. 'Een correcte inzet of een gericht gebruik van diergeneesmiddelen vereist op zijn minst een goede waarschijnlijkheidsdiagnose. Soms kan de veehouder dit zelf, in andere gevallen is de hulp van een dierenarts daarbij nodig. Een goed samenspel tussen de veehouder en zijn dierenarts is de basis voor een correct gebruik van diergeneesmiddelen.'

Annelies Debergh

Professor De Kruif: 'Correct geneesmiddelengebruik begint met goede diagnose'

Registratie geeft zekerheid